

УНИВЕРСИТЕТ «ТУРАН-АСТАНА»

Л 2015

1565 к

К.Қ. Хасенова

ЭКОНОМИКАНЫ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ

Оқу құралы

А 2015/1585 к

«ТҰРАН-АСТАНА» УНИВЕРСИТЕТІ

К.Қ.Хасенова

ЭКОНОМИКАНЫ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ

Оқу құралы

Астана, 2013

МАЗМҰНЫ

Алғы сөз.....6

I тарау. Экономиканы мемлекеттік реттеудің теориялық астары мен оның объектісі

1.1 Экономиканы мемлекеттік реттеудің мәні, міндеттері және қажеттілігі..... 8

1.2 Экономиканы мемлекеттік реттеудегі теориялық көзқарастардың қалыптасуы және дамуы.....11

1.3 Экономиканы мемлекеттік реттеу объектілері мен субъектілері.....12

II тарау. Экономиканы мемлекеттік реттеудің әдіснамасы жөніндегі ұғым және оның элементтері

2.1 Мемлекеттік реттеу тұжырымдамасы..... 15

2.2 Мақсаттарды анықтау, бәсекелес және әлеуметтік-экономикалық дамудың маңызды басымдықтары..... 16

III тарау. Мемлекеттік реттеу нысандарының жалпы сипаттамасы

3.1 Экономиканы мемлекеттік реттеудің әдістері мен құралдары.....19

3.2 Кәсіпкерлікті мемлекеттік қолдауды ұйымдыстырушылық-құқықтық қамтамасыз ету.....21

3.3 Қазақстандағы мемлекеттің экономикалық билік ету жүйесі.....25

3.4 Мемлекеттік кәсіпкерліктің мәні және даму белгілері..... 27

IV тарау. Болжау мен жоспарлау мемлекеттік реттеудің негізгі әдістері ретінде

4.1 Болжаудың мәні, түрлері және әдістері.....31

4.2 Жоспарлаудың мәні, негізгі мақсаттары және түрлері.....34

4.3 Экономикалық бағдарлама жасау. Мемлекеттік бағдарламалар: сипаттары, мақсаттары.....35

V тарау. Экономиканы реттеудің қаржы-бюджеттік әдістері

5.1 Фискалдық саясат қаржы-бюджеттік реттеудің негізі ретінде: мақсаттары, негізгі құралдары.....38

5.2 Мемлекеттік бюджет жүйесі, бюджет тапшылығы және экономикалық реттеу.....42

5.3 Салық жүйесі және оны қалыптастырудың негізгі қағидалары.....48

VI тарау. Экономиканы ақша-несиелік реттеудің негізгі механизмдері

6.1 Ақша-несиелік реттеудің теориялық негіздері.....52

6.2 Ақша-несиелік реттеудің мақсаттары.....54

6.3 Орталық банктің қызметтері. Классикалық монетарлық құралдар: ашық нарықтағы операциялар, пайыз қойылымы саясаты, міндетті резервтерді реттеу.....	55
---	----

VII тарау. Экономикалық өсу: негізгі факторлары және оны қамтамасыз етудің мемлекеттік іс-шаралары

7.1 Экономикалық өсудің мақсаттары, типтері, факторлары.....	60
7.2 Экономикалық өсудің үлгілері.....	64
7.3 Адам капиталы өсудің маңызды факторы. Экономикалық өсуді қамтамасыз ету бойынша мемлекеттің негізгі әрекет ету бағыттары	65

VIII тарау. Ғылыми-техникалық ілгерілеу бағыттары және оны жеделдетудегі мемлекеттің рөлі

8.1 ҒТП-ті дамытудың әлеуметтік-экономикалық маңыздылығы.....	69
8.2 ҒТП-ті жеделдету мен оның тиімділігін арттыру шаралары.....	70
8.3 ҒТП-ті дамытуды мемлекеттік ынталандыруы.....	71
8.4 Мемлекеттің инновациялық саясатын жүзеге асыру шараларының жүйесі.....	72

IX тарау. Аграрлық аяны мемлекеттік реттеу

9.1 Табиғатты тиімді пайдаланудың мәні және оны мемлекеттік реттеу қажеттіліктері.....	75
9.2 Қазақстан Республикасының аграрлық саясатының ерекшеліктері: бағыттары, механизмдері, әдістері.....	77
9.3 Ауылшаруашылық өндірушілерін қолдаудың мемлекеттік саясаты.....	79

X тарау. Жұмыспен қамтуды мемлекеттік реттеу мен халықты әлеуметтік қорғау

10.1 Жұмыссыздықтың экономикалық мәні.....	81
10.2 Жұмыспен қамту және еңбек нарығын мемлекеттік реттеудің әдістері.....	83
10.3 Мемлекеттің әлеуметтік саясатының негізгі бағыттары.....	87
10.4 Әлеуметтік саланы мемлекеттік реттеудің ерекшеліктері.....	89

XI тарау. Бәсекелік ортаны қалыптастыру және монополияны реттеу

11.1 Бәсекелік ортаны қалыптастыру постиндустриалды экономикаға өтудің маңызды шарты ретінде.....	93
11.2 Монополияға қарсы саясат: мазмұны, түрлері, әсер ету әдістері.....	97
11.3 Мемлекет – бәсекелік ортаны қамтамасыз етудің кепілі.....	102

XII тарау. Аймақтардың әлеуметтік-экономикалық дамуын мемлекеттік реттеу

12.1 Аймақтық экономикалық саясаттың мәні.....	105
12.2 Аймақтық дамуды мемлекеттік реттеудің мәні мен қажеттілігі.....	107
12.3 Аймақтық дамуды реттеудің макроэкономикалық және микро-экономикалық аспектілері.....	110

XIII тарау. Сыртқы экономикалық іс-әрекетті мемлекеттік реттеу

13.1 Мемлекеттің сыртқы экономикалық іс-әрекеті: мәні және негізгі бағыттары.....	112
13.2 Сыртқы сауда саясатының мақсаттары.....	114
13.3 Протекционизм: мәні және формалары.....	116
13.4 Сауда саясатының сипаты және халықаралық сауданы реттеудің кедендік әдістері.....	118

Әдебиеттер.....	127
Тесттік тапсырмалар.....	129
Глоссарий.....	155